

Samtaleopplæring hos et barn med autisme

Senter for Tidlig Intervensjon
Elisabeth Ulvestad

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Bakgrunn

- Autisme påvirker en rekke funksjonsområder som språk, kommunikasjon og sosial interaksjon.
- Uten behandling vil opp til 95 % ha behov for kontinuerlig og omfattende hjelp livet ut.
- Til tross for at 30 % av populasjonen betraktes som høytfungerende vil kun 1-2 % oppnå normal fungering.

(Lovaas, 1994)

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Bakgrunn

- Uten behandling vil nær halvparten av barna vise forsinket utvikling eller totalt fravær av vokalt språk (Prizant, 1983)
- 75 % av barn med autisme som utvikler vokalt språk har ofte et lite funksjonelt språk (Jahr, 1997)
- Voksne forenkler ofte språket (Curcio & Paccia, 1987)
- Utfordringer i forhold til å lære seg grunnleggende samtaleferdigheter (Koegel, Koegel, Hurley & Frea, 1992)

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Hva er forsøkt før?

- Script og script-fading
 - Utfordringer ved generalisering (McClannahan & Krantz, 2005)

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Generalisering

- "the occurrence of relevant behavior under different non training conditions (i.e., across subjects, settings, people, behaviors, and/or time) without the scheduling of the same events in those conditions as had been scheduled in the training conditions"

(Stokes & Bear, 1977)

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Multiple eksemplar trening

- 1) via varierte oppgaver innenfor samme tema ser man en gradvis reduksjon i antall læringsforsøk i forhold til nye oppgaver som presenteres,
- 2) læring på første forsøk oppnås via et begrenset antall lærte variasjoner og
- 3) overføring fra lærte oppgaver til nye oppgaver fremmes når oppgavene er varierte og begrenses ved trening på enkeltstående instanser av en ferdighet

(Jahr, 1997)

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Multiple eksemplar trening

- Hv – spørsmål (Jahr, 1997)
 - Nye spørsmål og nye svar
- Kooperativ lek
 - Nye lekeresponser innenfor nye tema med ulike personer i ulike settinger (Jahr, Eldevik & Eikeseth, 2000)

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Problemstilling

- Kan vi lære barn med autisme å:
 - Følge opp en samtale innenfor nye tema
 - Ta initiativ til samtale om nye tema

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Målpersoner

- 4 barn i studien
 - 3 gutter og 1 jente
- Alle har diagnose innenfor autismspekteret
- Rangerer i alderen 5-14
 - 1 barn i sin lokale barnehage, 1 barn i sin lokale skole mens de 2 siste går på et ABA senter men integrert i vanlig skole
- Alle har mottatt minimum 2 år med ABA opplæring
- 2 av barna har avsluttet opplæringen mens 2 er i avslutningsfasen nå

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Prerequisitter

- Imitere setninger opp til seks ord
- Turtaking
- Observere og beskrive hva andre sier
- Mestregrepene først – så
- Sitte rolig og følge med på video i minst ett minutt (Nikopoulos & Keenan, 2006)

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Design

- Pre test
 - 5 spørsmål
 - 5 forsøk på initiering
- Post test
 - Samme 5 spørsmål
 - 5 forsøk på initiering
- Follow up test
 - Samme 5 spørsmål
 - 5 forsøk på initiering

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Setting og materiell

- Et eget rom
- En PC
- Video optak av minst 5 samtaler med ulike tema
- Anbefalt å trene 45-60 min per dag

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Modell og samtalepartner

- Videomodellering av to personer
- Samtalepartner var barnets faste støtteassistent/pedagog/lærer

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Samtaletemaene

- 5-10 samtale tema basert på barnets erfaringsunivers
- Tilpasset lengde på setningene
- Hele setninger er muligens lettere å generalisere men kan være vanskeligere å trene inn

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Trinn i opplæringen

- Samtale 1 testes
 - Samtale 1 trenes
- Samtale 2 testes
 - Samtale 2 trenes
- Miks samtale 1 og 2
- Samtale 3 testes
 - Samtale 3 trenes
- Mestrede samtaler + samtale 3 trenes
- Og så videre

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Kriterier for å gå videre

- Samtalen blir modellert til korrekt beskrivelse og imitasjon forekommer på to påfølgende forsøk
- Når barnet beskriver og imiterer korrekt tre nye samtaler etter hverandre, tas post-test

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Gjennomføring av opplæring

- Tre komponenter
 - Video modellering og beskrivelse av samtalen
 - Være modell b
 - Være modell a

Modell a (initiering)	Modell b (oppfølging)
Hva liker du å gjøre hjemme?	Leke med brødrene mine.
Hva gjør dere?	Vi leker med tog.

- Viktigheten av å beskrive samtalen

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Video av samtaletema

Video av samtale tema

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Gjennomføring av opplæring

- Beskrivelse av den modellerte samtalen
- Prompt
 - Video vist på nytt
 - Verbalt underveis i beskrivelsen

Modell a (initiering)	Modell b (oppfølging)
Hva liker du å gjøre hjemme?	Leke med brødrene mine.
Hva gjør dere?	Vi leker med tog.

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Gjennomføring av opplæring

- Være modell b
- Prompt
 - Video vist på nytt
 - Verbalt underveis i samtalen

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Modell b

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Gjennomføring av opplæring

- Være modell a
- Prompt
 - Video vist på nytt
 - Verbalt underveis i samtalen

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Modell a

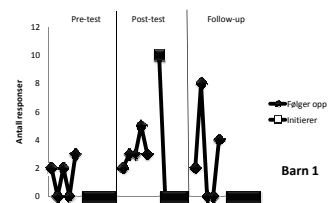

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

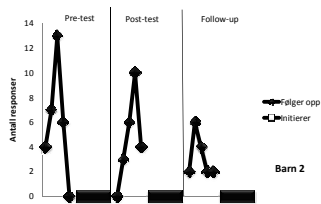
Skåringskriterier

- Hver respons teller som 1 poeng.
- Partners respons telles kun hvis barnet har gitt mulighet for partner til å komme med en respons (som ved å stoppe å snakke og se på partner).
- Partners første respons telles kun hvis barnet kommer med en korrekt oppfølging.
- Barnets respons må være av en slik karakter at en ikke er avhengig av å kjenne barnet for å skjønne hva det mener.

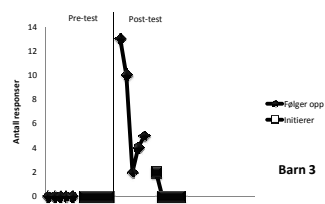
Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

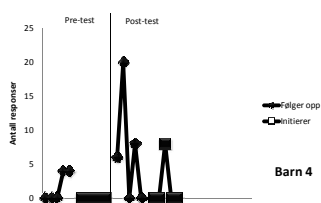
Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Utfordringer

- Kompleks prosedyre
 - Utfordrende å gjennomføre for personalet
- Snevre inn kriteriene
 - 2 ledd istedenfor 4

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminaret 2010

Barnas utbytte

- Brukt tema i naturlig situasjon
- Tre barn tar mer initiativ og følger bedre opp på spørsmål
- Siste barnet ingen framgang
- Oppfølging går greit, utfordringer på initiering

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminar 2010

Spørsmål?

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminar 2010

Litteraturliste

- Baltaxe, C.A. & Simmons, J.Q. (1981). Disorders of language in childhood psychosis: Current concepts and approaches. I: J. Darby, (red.), *Speech evaluation in psychiatry* (s. 285–328). New York: Grune & Stratton.
- Charlop, M.H. & Milstein, J.P. (1989). Teaching autistic children conversational speech using video modeling. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 22, 275-285.
- Jahr, E. (1997). Generalisert verbal interaksjon via trening av varierte, analoge eksemplarer. *Diskriminanten*, 1/97, 5-15.

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminar 2010

Litteraturliste

- Jahr, E., Eldevik, S. & Eikeseth, S. (2000). Teaching children with autism to initiate and sustain cooperative play. *Research in Developmental Disabilities*, 21, 151-169.
- McClannahan, L.E. & Krantz, P.J. (2005) *Teaching conversation to children with autism. Scripts and script fading*. Bethesda. Woodbine House.

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminar 2010

Litteraturliste

- Lovaas, O.I. (1994). *Interview with Ivar Lovaas*. *Advocate*, 26, ss. 1 og 13-15.
- Nikopoulos, C. & Keenan, M. (2006). *Videomodelling and Behaviour Analysis – A guide for teaching social skills to children with autism*. London and Philadelphia. Jessica Kingsley Publishers

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminar 2010

Litteraturliste

- Prizant, B.M. (1983). Language acquisition and communicative behavior in autism: Toward an understanding of the «whole» of it. *Journal of Speech and Hearing Disorders*, K, 269–307.
- Stokes, T.F. & Baer, D.M. (1977). An implicit technology og generalization. *Journal of applied behaviour analysis*, 10, 347-367.

Senter for Tidlig Intervensjon - NAFO - seminar 2010